

**Настільна книга слідчого
(дізнавача, детектива): теорія
та практика, особливості
провадження під час воєнного
стану**

Працівники правоохоронних органів в своїй щоденній практичній діяльності здійснюють досудове розслідування кримінальних правопорушень використовуючи криміналістичну техніку — комплекс досягнень передових методів науки адаптований до практичної діяльності з виявлення слідів злочину та отримання інформації.

Ефективне використання криміналістичної техніки — основа справедливого кримінального судочинства. Викладений матеріал узгоджується із чинним кримінальним та кримінально-процесуальним законодавством України, із сучасними вимогами міжнародного кримінального та гуманітарного права, іншими міжнародними зобов'язаннями України у галузі кримінального судочинства. Видання враховує особливості кримінального провадження у період дії воєнного стану в зв'язку зі збройною агресією РФ в Україні.

Видання розраховане на працівників органів, які здійснюють досудове розслідування: слідчих та дізнавачів органів Національної поліції; слідчих органів безпеки; детективів органів Бюро економічної безпеки України; слідчих органів Державного бюро розслідувань; детективів Національного антикорупційного бюро України. Також видання представляє інтерес для здобувачів юридичної освіти та їх викладачів, працівників правоохоронних органів та органів правосуддя, адвокатів, інших практикуючих правників, правозахисників.

НАСТІЛЬНА КНИГА СЛІДЧОГО ДІЗНАВАЧА, ДЕТЕКТИВА

- ТЕОРІЯ ТА ПРАКТИКА
- ОСОБЛИВОСТІ ПРОВАДЖЕННЯ
ПІД ЧАС ВОЄННОГО СТАНУ

Видавничий дім
«ПРОФЕСІОНАЛ»
Київ – 2023

Укладачі:

Ануфрієв М. І., Боднарчук О. Г., Бортняк В. А., Бортняк К. В., Вітвіцький С. С., Добрянська Н. В., Дрозд О. Ю., Дрофич Ю. В., Дубенко О. І., Золотарьова М. К., Комісаров С. А., Копотун І. М., Коротнік І. М., Лошицький М. В., Микитюк М. А., Назимко Є. С., Павлюк О. О., Пасіка С. П., Петков В. П., Петков С. В., Пономарьова Т. І., Скриньковський Р. М., Чубенко А. Г.

Настільна книга слідчого (дознавача, детектива): теорія та практика, особливості Н 32 провадження під час воєнного стану. — Київ. ВД «Професіонал», 2023. — 788 с.

ISBN 978-611-01-2899-5

Працівники правоохоронних органів в своїй щоденній практичній діяльності здійснюють досудове розслідування кримінальних правопорушень використовуючи криміналістичну техніку — комплекс досягнень передових методів науки адаптований до практичної діяльності з виявлення слідів злочину та отримання інформації. Ефективне використання криміналістичної техніки — основа справедливого кримінального судочинства. Викладений матеріал узгоджується із чинним кримінальним та кримінально-процесуальним законодавством України, із сучасними вимогами міжнародного кримінального та гуманітарного права, іншими міжнародними зобов'язаннями України у галузі кримінального судочинства. Видання враховує особливості кримінального провадження у період дії воєнного стану в зв'язку зі збройною агресією РФ в Україні.

Видання розраховане на працівників органів, які здійснюють досудове розслідування: слідчих та дізнавачів органів Національної поліції; слідчих органів безпеки; детективів органів Бюро економічної безпеки України; слідчих органів Державного бюро розслідувань; детективів Національного антикорупційного бюро України. Також видання представляє інтерес для здобувачів юридичної освіти та їх викладачів, працівників правоохоронних органів та органів правосуддя, адвокатів, інших практикуючих правників, правозахисників.

УДК 343.9(477)

ISBN 978-611-01-2899-5

ВСТУП

Пропоноване видання є науково-практичним посібником для визначеного кола осіб, які у професійній діяльності здійснюють досудове розслідування кримінальних правопорушень (злочинів та проступків), тобто для слідчих, дізнавачів, детективів.

Викладений матеріал узгоджується із чинним кримінальним та кримінально-процесуальним законодавством України, із сучасними вимогами міжнародного кримінального та гуманітарного права, іншими міжнародними зобов'язаннями України у вказаних галузях. Також видання враховує особливості кримінального провадження у період дії воєнного стану в зв'язку зі збройною агресією РФ в Україні.

Структурно видання охоплює три основні великі теми – криміналістична техніка; криміналістична тактика; методика розслідування кримінальних правопорушень. Також воно містить узагальнені поради та рекомендації, які спрямовані на вдосконалення і оптимізацію практичної роботи слідчих і дізнавачів щодо досудового розслідування кримінальних правопорушень.

При цьому в окремий розділ винесені питання щодо розслідування кримінальних проступків, відтак питання щодо розслідування злочинів будуть викладені без акценту на наявність у відповідних статтях відповідальності за правопорушення у формі проступку.

В окремому розділі викладені питання розслідування військових злочинів, а окремі особливості кримінального провадження, які делеговані змінами воєнного стану, будуть акцентовані в основних розділах. Питання щодо воєнних злочинів РФ в Україні також розглядаються окремо.

В додаткових матеріалах наведений широкий спектр довідкових даних у різних галузях знань, що мають прикладний інтерес в процесі криміналістичної діяльності, а також термінологічний словник.

Видання перш за все розраховане на працівників органів, які здійснюють в Україні досудове розслідування, а саме:

слідчих та дізнавачів органів Національної поліції;

слідчих органів безпеки;

детективів органів Бюро економічної безпеки України;

слідчих органів Державного бюро розслідувань;

детективів Національного антикорупційного бюро України.

Також видання представляє інтерес для здобувачів юридичної освіти та їх викладачів, працівників правоохоронних органів та органів правосуддя, адвокатів, інших практикуючих правників, правозахисників.

ЧАСТИНА 1

КРИМІНАЛІСТИЧНА ТЕХНІКА

РОЗДІЛ 1.

НАУКОВО-ТЕХНІЧНІ ЗАСОБИ У РОЗСЛІДУВАННІ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ

§ 1. Криміналістична техніка

Криміналістична техніка — окремий розділ криміналістики, що виник у XIX ст. в результаті впровадження досягнень природничо-технічних наук у практику боротьби зі злочинністю. Передові методи того часу з досягнень фізики, хімії, біології, медицини та інших галузей знань на практиці пристосовувалися для виявлення слідів злочину та отримання інформації у цілях розслідування кримінальних правопорушень та кримінального судочинства.

Таким чином кримінальна (поліцейська) техніка в XIX ст. заклала підґрунтя сучасної криміналістики.

Науково-технічні засоби криміналістики — це прилади, пристосування і матеріали, технології, які використовуються для збирання, зберігання і дослідження доказів, а також створення відповідних умов, що ускладнюють чи унеможливають скоєння кримінальних правопорушень. Ці засоби умовно можуть бути розділені на кілька груп:

- 1) взяті без змін з різних технічних і природничо-технічних наук;
- 2) спеціально пристосовані для криміналістичних цілей;
- 3) спеціально розроблені для цілей криміналістики.

Таким чином, в процесі практичного пристосування знань, технологій, методик для дослідження наявної матеріальної інформації формуються засоби і методи досліджень, які мають суто криміналістичну спрямованість.

Ці результати дозволили сформулювати із часом сучасне поняття «криміналістична техніка», яке являє собою не просто сукупність технічних засобів (приладів, інструментів, пристроїв і матеріалів), але є більш складною системою, яка об'єднує суто технічні засоби та прийоми з методикою їх ефективного застосування для розслідування кримінальних правопорушень. Таке об'єднання здійснюється на підставі теоретичних розробок і положень, що разом й утворюють цей розділ науки криміналістики.

Отже сучасне визначення поняття «криміналістична техніка» враховує її подвійну сутність і визначається у двох окремих аспектах:

криміналістична техніка як розділ науки;

криміналістична техніка як сукупність технічних засобів для розслідування кримінальних правопорушень.

Криміналістична техніка як розділ науки криміналістики являє собою систему наукових положень та заснованих на них рекомендацій щодо розробки та використання науково-технічних засобів і методів з метою збирання та дослідження доказів під час розслідування та попередження кримінальних правопорушень.

Криміналістична техніка як сукупність технічних засобів представляє собою сукупність окремих галузей техніки, яка ґрунтується на різноманітні видів (типів) слідів кримінального правопорушення, особливостей слідоутворюючих об'єктів та задач, що вирішуються під час їх дослідження. На цих підставах розрізняють такі види криміналістичної техніки:

криміналістична фотографія та відеозапис;

документознавство;

криміналістичне вчення про ознаки зовнішності людини (габітологія);

криміналістичне вчення про сліди запаху (одорологія);

криміналістичне вчення про сліди звуку (фоноскопія);

криміналістична реєстрація;

криміналістичне дослідження матеріалів, речовин та виробів.

§ 2. Правила використання криміналістичної техніки

Правові основи використання криміналістичної техніки в найбільш загальному вигляді визначається ст. 2 КПК України. Ця стаття визначає загальні завдання кримінального провадження. Належне використання криміналістичної техніки, без якого неможливе збирання, зберігання та аналіз доказів, є запорукою виконання вимог норми.

Нажаль у КПК України відсутня пряма норма, яка регламентує використання криміналістичної техніки, проте окремі статті все ж визначають певні загальні правила. Так статті 79, 85, 85¹, 85², 194, 195 КПК України містять вимоги щодо прийомів виявлення і засобів фіксації доказів, місця події, інших слідчих дій. Таким чином визначається застосування та вибір тіх чи інакших видів криміналістичної техніки. У свою чергу статті 75 та 76 КПК визначають вимоги щодо експертиз. Це так само визначає застосування криміналістичної техніки, оскільки необхідність експертизи першою

чергою обумовлюється необхідністю виявлення фактів, відомостей, які потребують застосування спеціальних знань в різних галузях науки, технології, техніки. Такий підхід тако ж обумовлює участь у кримінальному розслідуванні на допомогу слідчому відповідних спеціалістів у різних галузях знань (ст. 128¹ КПК).

Що стосується окремої статті, яка б регламентувала застосування криміналістичної техніки, то її визначення являє собою занадто складне завдання. Тут й необхідність внесення до норми занадто великого обсягу інформації і регламентів, а також перманентне оновлення через поповнення арсеналу криміналістичної техніки в процесі науково-технічного прогресу. А ще не слід забувати про необхідність перевірки новітніх наукових та технологічних знань, можливість пристосування їх до меж кримінально-процесуальної процедури. Наразі формування такої норми вважається недоцільним.

Таким чином, нині застосування криміналістичної техніки в провадженні має ситуативний характер, коли слідчий виходить із конкретної ситуації розслідування певного кримінального правопорушення, свого досвіду, можливостей, специфіки різних слідчих дій, раціонального підходу. Тому при розслідуванні саме слідство обирає процедуру застосування наукових прийомів і технологій, усталених методик з урахуванням судової перспективи розслідування.

Відображення факту застосування техніко-криміналістичних засобів і отриманих при їхньому використанні результатів є важливим принципом розслідування:

кожен факт застосування техніко-криміналістичних засобів при проведенні слідчої (розшукової) дії повинний відобразитися в протоколі;

в ньому повинно міститися вказівка, що перед застосуванням техніко-криміналістичних засобів всі учасники слідчої (розшукової) дії про це були сповіщені;

у протоколі повинно вказуватися, які саме техніко-криміналістичні засоби застосовувалися, умови і порядок – їхнього використання;

у ньому повинні фіксуватися отримані при застосуванні техніко-криміналістичних засобів результати;

результати застосування техніко-криміналістичних засобів: знімки, фонограми допиту, плани, схеми, зліпки і сліди підлягають приєднанню до протоколу. Всі ці вимоги спрямовані на дотримання законності в застосуванні техніко-криміналістичних засобів, гарантуванні прав і інтересів осіб, що беруть участь у слідчій (розшуковій) дії. Якщо хоча б

одна з цих вимог не буде виконана, отримані із застосуванням цих засобів **результати можуть втратити процесуальну значимість**.

Застосування криміналістичної техніки підлягає обов'язковій фіксації в протоколі слідчої (розшукової) дії або висновку експерта. Отримані при цьому фотознімки, зліпки тощо оформлюються у вигляді додатків до протоколу, які повинні відповідати певним вимогам:

- а) повинні бути засвідчені підписами учасників слідчої дії;
- б) повинні мати технічні засоби захисту від фальсифікації;
- в) повинні містити стислі пояснювальні написи.

Використання криміналістичної техніки **не може порушувати законних прав і інтересів громадян, загрожувати їх життю і здоров'ю, суперечити нормам процесуального законодавства**.

§ 3. Техніко-криміналістичне забезпечення

Техніко-криміналістичне забезпечення за загальним правилом розуміється як діяльність, що спрямована, по-перше, на створення умов постійної готовності її суб'єктів до застосування криміналістичної техніки; по-друге, на реалізацію таких умов в кожному конкретному випадку розслідування та попередження кримінальних правопорушень.

Суб'єктами застосування техніко-криміналістичних засобів є:

оперативні працівники;
слідчі органи внутрішніх справ, служби безпеки, органів економічної безпеки;

прокурор;

суд;

спеціалісти та експерти.

Технічні засоби у криміналістиці поділяються на:

технічні засоби, що використовуються на досудовому розслідуванні;

технічні засоби, що використовуються оперативними працівниками;

технічні засоби експертного дослідження;

технічні засоби криміналістичної профілактики злочинів.

Технічні засоби, що застосовуються на стадії **досудового розслідування**, нерідко називають криміналістичною технікою, чи **технікою слідчого**. Техніка слідчого дозволяє розв'язувати завдання з виявлення, фіксації, дослідження, подання і демонстрації доказів.

Криміналістична техніка використовується при проведенні слідчих дій для вивчення та фіксації матеріальної обстановки злочину, виявлення, фіксації, вилучення і збереження доказів, їх попереднього дослідження, а також при підготовці об'єктів для експертизи. Науково-технічні засоби можуть застосовуватися окремо або в комплексах.

Спеціальні комплекти науково-технічних засобів розроблені у вигляді слідчих валіз, портфелів, оперативних сумок тощо. **Слідча валіза** (портфель, сумка) — це комплект техніко-криміналістичних та інших засобів (приладів, інструментів, матеріалів) для роботи з доказами під час проведення огляду та інших слідчих дій. Це універсальний переносний криміналістичний комплект слідчого, який за своєю структурою **складається з семи розділів**:

1) пошукові прилади та пристосування (щуп для м'яких меблів і великих емкостей для сипучих і рідких речовин; пристосування для взяття проб ґрунту, магнітний шукач, викрутка-індикатор тощо);

2) вимірвальні прилади та пристосування (лінійки масштабна та візирна; рулетка десятиметрова; рулетка двометрова; розсувний трикутник із транспортиром; циркуль-вимірювач; штангенциркуль; планшет із компасом);

3) інструменти (пасатижі комбіновані, ножиці, викрутка, ніж складний, пінцет, склоріз алмазний);

4) засоби для виявлення невидимих і слобовидимих слідів (акумуляторний ліхтар, лупи, йодна трубка, набір дактилоскопічних порошоків; дактилоскопічна щіточка, пензель магнітний; пенал із засобами для попереднього визначення крові);

5) засоби фіксації та вилучення слідів (силіконові пасти у тубах одноразового використання (пасти «К», «У-4»), каталізатори до силіконових паст у скляних флаконах із крапельницею, пластмасова платівка і металева лопатка для приготування силіконової суміші; скальпель, гіпс у поліетиленовому пакеті; коробка пластмасова, в якій знаходиться гіпс, що використовується для приготування гіпсової пасти; ложка пластмасова; флакони для розчину синтетичних смол; пульверизатор із гумовою грушею; універсальний розбризкуючий пристрій; дактилоскопічна плівка – світла, темна);

6) засоби для дактилоскопіювання трупів і живих осіб (друкарська фарба в тюбику, платівка скляна для нанесення фарби, дактилоскопічний валик, пристосування для розгинання пальців рук трупа тощо);

7) папка з креслярськими пристосуваннями (лінійка масштабна; лінійка візирна; розсувний трикутник; планшет; циркуль-вимірювач; каталог кольорів).

Наприклад, **сучасна валіза експерта-криміналіста СВ-1** складається з набору спеціальних приладів, пристроїв та інструментів і призначена для огляду місця події при проведенні оперативно-пошукових заходів і слідчих дій: фотографування місця події,

виявлення і фіксації слідів, вилучення і упаковки речових доказів, оформлення документів і т.інш. (див. фото 1).

Таким чином, у валізі слідчого розміщено техніку, що забезпечує виявлення, фіксацію і найпростіше попереднє дослідження слідів на місці події. Засоби фотографічної фіксації та дослідження, як правило, розміщуються поза технічним комплектом в окремій сумці, валізі. До цих засобів належать фотокамера, змінні об'єктиви, імпульсна електронна лампа-спалах, подовжувальні кільця, штатив-струбцина, фотоекспозиметр, видошукач, світлофільтри та приладдя.

Фото 1. Валіза експерта-криміналіста СВ-1

До криміналістичної техніки відноситься також **пересувна криміналістична лабораторія** (ПКЛ) – автомобіль спеціального призначення (мікроавтобус).

Основними завданнями ПКЛ є:

своєчасне транспортування науково-технічних засобів до місця провадження слідчої дії;

забезпечення перевезення учасників слідчої дії на місце її проведення;

використання приміщення ПКЛ для провадження процесуальних дій із застосуванням техніко-криміналістичних методів, фіксації їх ходу і результатів;

проведення попередніх досліджень предметів, документів, слідів.

Вміст ПКЛ, як правило, ділять **на вісім відділів:**

1) засоби електрообладнання;

2) засоби зв'язку і сигналізації;

3) прилади і засоби виявлення, фіксації, вилучення і попереднього дослідження речових джерел;

4) фототехніка і фотолабораторія;

5) відділ відеозапису та звукозапису;

6) копіювальна техніка;

7) протипожежні засоби та інструменти;

8) санітарні та інші засоби.

Салон ПКЛ має **два відсіки:**

перший – для проведення слідчих дій (допиту, впізнання на місці події);

другий – лабораторний, що дозволяє проводити попереднє дослідження доказів на місці їх виявлення.

Сучасні ПКЛ оснащені уніфікованими криміналістичними валізами, фото та відеотехнікою, а також оптичними та освітлювальними приладами, необхідними для пошуку безвісно зниклих людей уночі.

Наявність **сучасних засобів зв'язку** дозволяє оперативно передавати інформацію, робити запити в банки даних, зв'язуватися з різними підрозділами, що взаємодіють з попереднім слідством.

Спеціальні пересувні лабораторії для спеціалістів-криміналістів придбали в рамках комплексу заходів підтримки України з боку Європейського Союзу, зокрема, програми «ПРАВО-Поліція» та Консультативної місії Європейського Союзу в Україні. Ці лабораторії оснащені всім необхідним для роботи на місці скоєння тяжких та особливо тяжких злочинів. Також наявні захисні ширми та пересувні намети, які допомагають захистити місце скоєння злочину від сторонніх очей або накрити під час негоди; квадрокоптер, що допоможе

у проведенні оперативних заходів та надасть можливість бачити загальний план місцевості та займатися 3-D моделюванням. Авто має автономні джерела освітлення, щоб працювати в темну пору доби, захисний одяг та взуття, щоб спеціалісти не залишали зайвих слідів на місці злочину або не зазнали тих чи інших уражень. В лабораторії є повноцінне робоче місце зі столом, стільцем та ноутбуком, щоб на місці можна було опрацювати результати проведеної роботи (див. фото 2, 3).

Фото 2. Пересувна криміналістична лабораторія

Фото 3. Оснащення пересувної криміналістичної лабораторії

Таке потужне матеріально-технічне забезпечення пересувних криміналістичних лабораторій дозволяє на професійному рівні, оперативно та якісно виконувати покладені на спеціалістів-криміналістів слідчих підрозділів службові завдання – техніко-криміналістичного забезпечення розшукових дій, виявлення, фіксації та вилучення слідчої інформації.

РОЗДІЛ 2.

КРИМІНАЛІСТИНА РЕЄСТРАЦІЯ ТА ОБЛІКИ

§ 1. Поняття криміналістичної реєстрації

Криміналістична реєстрація є складовою галузі криміналістичної техніки та являє собою у **широкому розумінні** цілеспрямований систематичний облік певних фактів та об'єктів з метою наступного використання вказаних реєстраційних даних під час розслідування кримінальних правопорушень, для розшуку осіб і речових доказів, з'ясування інших різноматіних обставин, які мають значення для належного кримінального провадження.

Наприклад, за допомогою облікованих реєстраційних даних здійснюється такі складні завдання досудового розслідування кримінальних правопорушень, як ідентифікація особи за її слідами; встановлення факту притягнення особи раніше до кримінальної відповідальності; встановлення особи, яка вчинила втечу з місць позбавлення волі або з-під варти; встановлення особи невідомого трупа та інші завдання.

У **більш вузькому, прикладному** сенсі **криміналістична реєстрація** визначає процес фіксації в установленому порядку в облікових документах певних фактів та ознак певних об'єктів за наявності необхідних правових підстав.

Сукупність вказаних різних обліків являє собою **систему криміналістичної реєстрації**.

Криміналістичний облік – це вид системи реєстрації, систематизації та об'єднання за певними принципами об'єктів або відомостей про них за їх ідентифікаційними ознаками з метою використання облікових даних для розслідування та попередження кримінальних правопорушень, що ґрунтується на наукових даних і узагальненнях практики попередження та боротьби зі злочинністю.

Джерела надходження даних до криміналістичної системи реєстрації і формування окремих видів обліків є об'єкти (їх копії, зображення) та (або) відомості про них, що надходять з оперативних підрозділів, органів досудового розслідування, прокуратури, судів, а також з Міністерства охорони здоров'я України, Міністерства юстиції України, інших органів виконавчої влади, а також Національного банку України.

Криміналістичні обліки **експертної служби МВС** ведуться на дворівневому принципі:

є центральний рівень, що формується у Державному науково-дослідному експертно-криміналістичному центрі МВС України (далі – ДНДЕКЦ, додатково див. Додаток 3 цього видання), в якому ведуться **центральні колекції**;

є територіальний рівень, що формується в територіальних науково-дослідних експертно-криміналістичних центрах (далі – НДЕКЦ, додатково див. Додаток 3 цього видання), де ведуться **обласні колекції**.

Основними формами накопичення та збереження інформації у криміналістичних обліках є наступні:

облікові картки;

тематичні картотеки;

колекції;

альбоми;

магнітні стрічки;

диски;

відеотеки, фототеки;

слідотеки;

банки даних, автоматизовані цифрові банки даних тощо.

Така система дозволяє максимально дублювати та візуалізувати інформацію, з метою запобігання втраті інформації (виходу з ладу комп'ютерної техніки, збоїв програмного забезпечення), внесеної до автоматизованих криміналістичних обліків, забезпечується її постійне дублювання на оптичних носіях та цифрових носіях.

§ 2. Види криміналістичних обліків

У процесі криміналістичної практики нині склалась **система видів різних криміналістичних обліків**:

трасологічний облік;

дактилоскопічний облік;

балістичний облік;

облік холодної зброї;

облік грошових знаків, бланків документів, цінних паперів та пластикових платіжних карток;

облік осіб за ознаками зовнішності;

вибухотехнічний облік;

пожежно-технічний облік;

облік наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів та прекурсорів;

облік генетичних ознак людини;

облік записів голосів та мовлення осіб;
облік ідентифікаційних позначень транспортних засобів та
реквізитів документів (підписів, печаток, штампів);
облік матеріалів, речовин та виробів.

В залежності від завдань та призначення криміналістичних обліків
їх **об'єднують в окремі колекції:**

оперативно-пошукові колекції, які призначені для:

отримання інформації про особу, яка причетна до вчинення
кримінального правопорушення;

ідентифікації особи, зняття кримінального правопорушення
(транспортного засобу, зброї, обладнання тощо, які використовувалися
під час вчинення кримінального правопорушення);

встановлення спільної родової (групової) належності матеріалів та
речовин;

встановлення інших фактичних даних, які свідчать про вчинення
кримінальних правопорушень конкретною особою;

отримання іншої інформації щодо скоєних кримінальних
правопорушень та запобігання їм;

інформаційно-довідкові колекції, які призначені для:

використання об'єктів, внесених до них, під час проведення
експертних досліджень; створення науково-дослідних та
дослідноконструкторських розробок;

оновлення методичної та нормативної бази судової експертизи;

підготовки орієнтуючої інформації;

узагальнення відомостей про причини й умови вчинення
кримінальних та інших правопорушень з метою запобігання їм.

Оперативно-пошукові колекції **формуються** з об'єктів (їх копій,
зображень) та (або) відомостей про них, вилучених або отриманих під
час огляду місця події, проведення інших слідчих (розшукових) дій та
оперативно-розшукових заходів, а також отриманих під час
криміналістичної реєстрації дактилокарт, фото- та відеозображень,
записів голосів і мовлення осіб, ДНК-профілів.

Об'єкти та інформація, які наявні в оперативно-пошукових колекції,
можуть вилучатися з них у таких випадках:

проведення слідчих (розшукових) дій або судових розглядів на
письмову вимогу слідчого або суду;

розкриття кримінальних правопорушень;

закінчення строків давності притягнення до кримінальної
відповідальності за вчинення кримінальних правопорушень;

надходження витягу з рішення суду щодо знищення об'єктів у разі
встановлення джерела їх походження;

письмового запиту НДЕКЦ.

Інформаційно-довідкові колекції **формуються** з об'єктів, що становлять інтерес для оперативно-службової, науково-дослідної та методичної діяльності, є речовими доказами в кримінальних провадженнях, за якими закінчене досудове розслідування і щодо яких є рішення суду про їх поміщення до колекцій, а також об'єктів, отриманих від установ, організацій, підприємств незалежно від форми власності.

У разі втрати актуальності та відсутності потреби у зберіганні об'єктів інформаційно-довідкових колекцій вони підлягають знищенню. Знищення об'єктів інформаційно-довідкових колекцій здійснюється підрозділами експертної служби, в яких вони знаходяться на обліку, **за погодженням з ДНДЕКЦ.**

§ 3. Важливість окремих видів криміналістичних обліків у період воєнного стану

Збройна агресія РФ проти України та тимчасова окупація частини території країни, постійні обстріли та ракетні удари з боку країни-агресора нажаль супроводжуються людськими втратами і не тільки з боку військових, але й мирного населення.

Тут мова йде про масові поховання мирних громадян на визволеній території, великої кількості невпізнаних тіл, великої кількості безвісті зниклих людей, про воєнні злочини російських загарбників.

В таких умовах при здійсненні досудового розслідування велики значення мають для належного кримінального провадження такі види криміналістичних обліків як **дактилоскопічний облік** та **облік генетичних ознак людини.**

У відповідності із Інструкцією про порядок функціонування дактилоскопічного обліку експертної служби МВС України, яка затверджена наказом МВС України від 11.09.2001 р. № 785 (з наступними змінами), **дактилоскопічний облік** ведеться у ДНДЕКЦ МВС України та обласних НДЕКЦ МВС України з метою використання **дактилоскопічної інформації для ідентифікації особи, розслідування кримінальних правопорушень.**

Дактилоскопічний облік **призначений для:**
розшуку людей, які зникли безвісти;
встановлення за невпізнаними трупами особи людини;
підтвердження особи людини, яка раніше була піддана дактилоскопіюванню;
встановлення осіб, які залишили сліди рук на місці події;

встановлення фактів залишення однією особою слідів рук під час учинення різних кримінальних правопорушень.

Дактилоскопічний облік **складається з:**

дактилокартотек – масиву дактилокарт невідомих трупів, безвісно зниклих осіб та осіб, які були піддані дактилоскопіюванню;

слідотек – реєстраційних карт слідів рук, що вилучені під час оглядів місць подій за фактами нерозкритих кримінальних правопорушень та безвісного зникнення осіб.

Види дактилокартотек та слідотек:

центральні;

обласні.

Центральна дактилокартотека ведеться у ДНДЕКЦ та **формується з:**

дактилокарт невідомих трупів;

дактилокарт безвісно зниклих осіб, які були піддані дактилоскопіюванню до зникнення;

дактилокарт осіб, які вчинили чи підозрюються у вчиненні навмисних убивств, замахів на вбивства, навмисних тяжких тілесних ушкоджень, що спричинили смерть, звалтувань, розбоїв, грабежів, вимагань, злочинів, які вчинені з використанням вогнепальної зброї, вибухових пристроїв та речовин.

Обласні дактилокартотеки ведуться в НДЕКЦ та **формуються з:**

дактилокарт невідомих трупів;

дактилокарт безвісно зниклих осіб;

дактилокарт осіб, які:

затримані за підозрою у вчиненні кримінального правопорушення;

взяті під варту;

підозрюються у вчиненні кримінального правопорушення;

піддані адміністративному арешту.

Для перевірок до Центральної дактилокартотеки надходять дактилокарти з НДЕКЦ, інших підрозділів МВС та правоохоронних органів України, правоохоронних органів інших держав. Для перевірок до обласних дактилокартотек надходять дактилокарти з ДНДЕКЦ, інших підрозділів МВС та правоохоронних органів України, правоохоронних органів інших держав. Дактилокарти невідомих трупів надсилаються до Центральної дактилокартотеки тільки після перевірок за дактилокартотеками та слідотеками НДЕКЦ у разі невстановлення особи.

Центральна слідотека ведеться в ДНДЕКЦ та **формується з:**

фотокопій слідів, вилучених під час огляду місця вчинення навмисних убивств, замахів на вбивства, умисних тяжких тілесних

ушкоджень, що спричинили смерть, звалтувань, розбоїв, грабежів, вимагань, злочинів, які вчинені з використанням вогнепальної зброї, вибухових пристроїв та речовин, що залишилися нерозкритими;

за фактами безвісного зникнення осіб.

Обласні слідотеки функціонують у НДЕКЦ та **формується** з:

фотокопій слідів, вилучених під час огляду місць учинення кримінальних правопорушень, що залишилися нерозкритими на території обслуговування;

за фактами безвісного зникнення осіб.

У відповідності до Інструкції з організації функціонування криміналістичних обліків експертної служби МВС, яка затверджена наказом МВС України від 10.09.2009 N 390, ведеться **облік генетичних ознак людини**.

Автоматизований облік генетичних ознак людини функціонує на **центральному та обласних рівнях**.

Облік складається з **оперативно-пошукових колекцій**, які ведуться відповідно в ДНДЕКЦ та НДЕКЦ.

Оперативно-пошукові колекції формуються з ДНК-профілів:

осіб, які підозрюються або звинувачуються в учиненні злочинів, узятих під варту, засуджених у випадку їх добровільної згоди;

біологічних слідів, вилучених при ОМП, у тому числі за фактами безвісного зникнення осіб, проведення інших слідчих дій та оперативно-розшукових заходів;

невпізнаних трупів.

Центральна оперативно-пошукова колекція ведеться в ДНДЕКЦ та **формується** з ДНК-профілів осіб, які:

підозрюються або звинувачуються в учиненні злочинів;

узятих під варту, засуджених;

біологічних слідів, вилучених при ОМП, проведенні слідчих дій та оперативно-розшукових заходів;

невпізнаних трупів.

ДНК-профілі отримуються під час експертних досліджень у ДНДЕКЦ, НДЕКЦ, Державній установі Головного бюро судово-медичної експертизи МОЗ, бюро судово-медичної експертизи Київської міської, обласних державних адміністрацій (далі – бюро СМЕ).

Обласні оперативно-пошукові колекції ведуться в НДЕКЦ та **формується** з ДНК-профілів осіб, які:

підозрюються або звинувачуються в учиненні злочинів;

узятих під варту, засуджених, у випадках їх добровільної згоди;

біологічних слідів, вилучених при ОМП, проведенні інших слідчих дій та оперативно-розшукових заходів;

невпізнаних трупів.

ДНК-профілі отримуються під час експертних досліджень у НДЕКЦ, бюро СМЕ.

Обліку підлягають ДНК-профілі, отримані за допомогою генетичних аналізаторів та визначені за рядом стандартних систем маркерів (STR-локусів), які є єдиними для експертних лабораторій відповідно до рекомендацій Європейської мережі науково-криміналістичних установ (ENFSI).

ДНК-профіль може бути **вилучений з колекції за рішенням суду**.

РОЗДІЛ 3.

КРИМІНАЛІСТИЧНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ СЛІДІВ

§ 1. Поняття трасології

Трасологія – це окрема галузь криміналістичної техніки, яка вивчає **сліди**, що утворені внаслідок контактної взаємодії матеріальних об'єктів, закономірності їх утворення.

Також вона розробляє прийоми, методи та науково-технічні засоби їх збирання і дослідження.

Вважається, що **сучасна система трасології складається із наступних складових:**

вчення про сліди та механізм слідоутворення;

прийоми і методи виявлення, фіксації та вилучення слідів;

дослідження слідів-відображень (рук, ніг, зубів, знарядь злому та інструментів, холодної зброї, транспортних засобів, слідів крові за їх формою);

дослідження речовин як слідів кримінального правопорушення;

дослідження предметів як слідів кримінального правопорушення (визначення стану окремих предметів; встановлення належності частин єдиному цілому; встановлення джерела походження (партії, групи) за слідами виробничих механізмів).

Трасологія як галузь науки **базується** на таких наукових максимах:

об'єкти матеріального світу індивідуальні (кожний об'єкт індивідуальний і тотожний тільки самому собі);

за певних умов зовнішня будова одного об'єкта може відбитися на іншому (точність відображення залежить від фізичних властивостей слідоутворюючого і слідоприймаючого об'єктів, механізму слідоутворення. За матеріально-фіксованими слідами можлива ідентифікація об'єкта, який їх залишив);

відносна стійкість об'єктів (об'єктами механічної контактної взаємодії можуть бути тільки тверді тіла, які мають відносно стійкі зовнішні ознаки);

відбиття у сліді зовнішньої будови предмета, є перетвореним (має вигляд негативу). У сліді ознаки зовнішньої будови предмета переважно мають дзеркальне відображення.

Трасологічні дослідження слідів дозволяють **встановлювати певні факти**, які сприяють вирішенню завдань ідентифікації та інших криміналістичних завдань.

Отже, трасологічні дослідження слідів **дозволяють встановлювати:**

ЗМІСТ

ВСТУП	3
ЧАСТИНА 1 КРИМІНАЛІСТИЧНА ТЕХНІКА	4
РОЗДІЛ 1. НАУКОВО-ТЕХНІЧНІ ЗАСОБИ У РОЗСЛІДУВАННІ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ	4
§ 1. Криміналістична техніка.....	4
§ 2. Правила використання криміналістичної техніки	5
§ 3. Техніко-криміналістичне забезпечення.....	7
РОЗДІЛ 2. КРИМІНАЛІСТИЧНА РЕЄСТРАЦІЯ ТА ОБЛІКИ	13
§ 1. Поняття криміналістичної реєстрації	13
§ 2. Види криміналістичних обліків	14
§ 3. Важливість окремих видів криміналістичних обліків у період воєнного стану	16
РОЗДІЛ 3. КРИМІНАЛІСТИЧНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ СЛІДІВ	20
§ 1. Поняття трасології.....	20
§ 2. Сліди і механізм слідоутворення в трасології	21
§ 3. Криміналістична характеристика окремих видів слідів	24
§ 4. Виявлення, фіксація, вилучення слідів рук на місці події	28
РОЗДІЛ 4. КРИМІНАЛІСТИЧНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ ДОКУМЕНТІВ	31
§ 1. Документи в криміналістиці.....	31
§ 2. Криміналістичне почеркознавство	32
§ 3. Криміналістичне авторознавство	34
§ 4. Криміналістичні дослідження документів	36
§ 5. Слідчий огляд документів	39
РОЗДІЛ 5. КРИМІНАЛІСТИЧНІ ДОСЛІДЖЕННЯ ЗБРОЇ, ВИБУХОВИХ РЕЧОВИН ТА ПРИСТРОЇВ	41
§ 1. Судова балістика	41
§ 2. Вогнепальна зброя та боеприпаси	42
§ 3. Сліди застосування зброї.....	47
§ 4. Слідчий гляд зброї та слідів її застосування.....	49
§ 5. Криміналістичне дослідження холодної зброї.....	51
§ 6. Криміналістична вибухотехніка.....	54
§ 7. Знищення (знешкодження) вибухонебезпечних предметів під час воєнного стану	57
РОЗДІЛ 6. КРИМІНАЛІСТИЧНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ ЗОВНІШНОСТІ ОСОБИ	60
§ 1. Габітологія і зовнішність особи	60
§ 2. Елементи зовнішності особи та їх класифікація.....	60

§ 3. Методики опису зовнішніх ознак особи (словесний портрет).....	62
§ 4. Методики опису зовнішніх ознак особи (суб'єктивний портрет).....	67
РОЗДІЛ 7 КРИМІНАЛІТИЧНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ ЗВУКІВ.....	71
§ 1. Поняття звуку і звукового сліду.....	71
§ 2. Криміналістичні фоноскопичні дослідження	73
§ 3. Технічні і тактичні прийоми звукозапису	74
РОЗДІЛ 8. КРИМІНАЛІСТИЧНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ ЗАПАХІВ	78
§ 1. Поняття запаху і сліду запаху	78
§ 2. Криміналістична одорологія і її методи при розслідуванні правопорушень	80
§ 3. Особливості слідів запаху та їх збирання з деяких об'єктів.....	83
РОЗДІЛ 9. СУДОВА ФОТОГРАФІЯ ТА ВІДЕОЗАПИС	86
§ 1. Поняття судової фотографії.....	86
§ 2. Система судової фотографії	87
§ 3. Відеозапис слідчих дій.....	91
§ 4. Нормативно-правове забезпечення відеозапису та межі допустимісти відео в якості доказу.....	99
ЧАСТИНА 2. КРИМІНАЛІСТИЧНА ТАКТИКА.....	104
РОЗДІЛ 10. ЗАГАЛЬНІ ПИТАННЯ КРИМІНАЛІСТИЧНОЇ ТАКТИКИ	104
§ 1. Поняття криміналістичної тактики	104
§ 2. Тактичний прийом, тактична комбінація, тактична операція	106
§ 3. Слідчі ситуації	108
§ 4. Слідчі (розшукові) дії як різновид засобів криміналістичної тактики	110
§ 5. Психологічні механізми тактичних прийомів	112
РОЗДІЛ 11. КРИМІНАЛІСТИЧНА ВЕРСІЯ.....	115
§ 1. Поняття криміналістичної версії.....	115
§ 2. Висування та перевірка криміналістичних версій.....	117
§ 3. Організація і планування розслідування	119
РОЗДІЛ 12. ТАКТИКА ОГЛЯДУ	124
§ 1. Поняття огляду	124
§ 2. Огляд місця події.....	127
§ 3. Методика огляду місця події.....	129
§ 4. Методика огляду трупа	131
§ 5. Освідування (огляд тіла живої особи)	133
РОЗДІЛ 13. ТАКТИКА ОБШУКУ.....	139
§ 1. Поняття обшуку.....	139
§ 2. Організація підготовки обшуку	142

§ 3. Робочий етап проведення обшуку	144
§ 4. Окремі методики проведення обшуку	146
§ 5. Тактика обшуку окремих об'єктів	147
РОЗДІЛ 14. ТАКТИКА ДОПИТУ	150
§ 1. Поняття допиту	150
§ 2. Підготовчий етап допиту	152
§ 3. Робочий етап допиту	154
§ 4. Тактичні прийоми допиту	156
§ 5. Процесуальні особливості допиту під час воєнного стану	159
РОЗДІЛ 15. ТАКТИКА ПРЕД'ЯВЛЕННЯ ДЛЯ ВПІЗНАННЯ	160
§ 1. Поняття пред'явлення для впізнання	160
§ 2. Види пред'явлення для впізнання	162
§ 3. Підготовчі дії при пред'явленні для впізнання	164
§ 4. Робочий (основний) етап пред'явлення для впізнання	166
РОЗДІЛ 16. СЛІДЧИЙ ЕКСПЕРИМЕНТ І ЙОГО ТАКТИКА	171
§ 1. Поняття слідчого експерименту	171
§ 2. Види слідчого експерименту	173
§ 3. Підготовка слідчого експерименту	174
§ 4. Робочий етап слідчого експерименту	177
§ 5. Заключна фаза слідчого експерименту	179
РОЗДІЛ 17. ТАКТИКА ВИКОРИСТАННЯ СПЕЦІАЛЬНИХ ЗНАТЬ ПІД ЧАС КРИМІНАЛЬНОГО РОЗСЛІДУВАННЯ. СУДОВІ ЕКСПЕРТИЗИ	182
§ 1. Спеціальні знання у кримінальному розслідуванні	182
§ 2. Судова експертиза як основна форма процесуального використання спеціальних знань	184
§ 3. Підготовка до проведення експертизи	187
§ 4. Отримання зразків для експертизи	189
§ 5. Висновок експерта та його показання в суді	191
§ 6. Загальні дані про деякі види експертиз	193
ЧАСТИНА 3. МЕТОДИКА РОЗСЛІДУВАННЯ ОКРЕМИХ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ	225
РОЗДІЛ 18. КРИМІНАЛІСТИЧНА МЕТОДИКА РОЗСЛІДУВАННЯ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ	225
§ 1. Сутність криміналістичної методики розслідування	225
§ 2. Структура криміналістичної методики	226
§ 3. Криміналістична характеристика кримінального правопорушення	228
РОЗДІЛ 19. РОЗСЛІДУВАННЯ ЗЛОЧИНІВ ПРОТИ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ	231

§ 1. Криміналістична характеристика злочинів проти національної безпеки України.....	231
§ 2. Криміналізація несанкціонованого поширення інформації	233
§ 3. Колабораційна діяльність та складнощі її розслідування.....	238
РОЗДІЛ 20. РОЗСЛІДУВАННЯ ВБИВСТВ.....	248
§ 1. Криміналістична характеристика вбивств	248
§ 2. Початковий етап розслідування вбивств.....	250
§ 3. Проведення окремих слідчих (розшукових) дій під час розслідування вбивств	252
РОЗДІЛ 21. РОЗСЛІДУВАННЯ ЗАПОДІЯННЯ ТІЛЕСНИХ УШКОДЖЕНЬ	256
§ 1. Криміналістична характеристика заподіяння тілесних ушкоджень	256
§ 2. Початковий етап розслідування заподіяння тілесних ушкоджень	258
§ 3. Проведення окремих слідчих (розшукових) дій під час розслідування заподіяння тілесних ушкоджень	261
РОЗДІЛ 22. РОЗСЛІДУВАННЯ ЗЛОЧИНІВ ПРОТИ СТАТЕВОЇ СВОБОДИ ТА СТАТЕВОЇ НЕДОТОРКАНОСТІ ОСОБИ	265
§ 1. Криміналістична характеристика злочинів	265
§ 2. Початковий етап розслідування злочинів	268
§ 3. Проведення окремих слідчих (розшукових) дій.....	270
§ 4. Дії осіб, які постраждали від сексуального насильства під час воєнних дій.....	273
РОЗДІЛ 23. РОЗСЛІДУВАННЯ ГРАБЕЖІВ ТА РОЗБОЇВ.....	277
§ 1. Криміналістична характеристика грабедів та розбоїв.....	277
§ 2. Початковий етап розслідування	279
§ 3. Проведення окремих слідчих (розшукових) дій.....	282
РОЗДІЛ 24. РОЗСЛІДУВАННЯ КРАДІЖОК.....	285
§ 1. Криміналістична характеристика крадіжок	285
§ 2. Початковий етап розслідування крадіжок	287
§ 3. Проведення окремих слідчих (розшукових) дій.....	290
РОЗДІЛ 25. РОЗСЛІДУВАННЯ КІБЕРЗЛОЧИНІВ.....	293
§ 1. Поняття кіберзлочинів та їх види	293
§ 2. Криміналістична характеристика кіберзлочинів	295
§ 3. Стадії скоєння кіберзлочину	302
§ 4. Кримінально-правові ознаки кіберзлочинів.....	302
§ 5. Розслідування кіберзлочинів.....	304
§ 6. Використання спеціальних знань під час розслідування кіберзлочинів	313

РОЗДІЛ 26. РОЗСЛІДУВАННЯ ВІЙСЬКОВИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ	318
§ 1. Криміналістична характеристика військових правопорушень	318
§ 2. Особливості порушення кримінального провадження та обставини, що підлягають встановленню	324
§ 3. Слідчі дії при розслідуванні військових злочинів.....	327
§ 4. Розслідування самовільного залишення військової частини чи місця служби.....	330
РОЗДІЛ 27. РОЗСЛІДУВАННЯ ВОЄННИХ ЗЛОЧИНІВ	337
§ 1. Розмежування понять військової і воєнний злочин	337
§ 2. Місце воєнних злочинів у Кримінальному кодексі України.....	337
§ 3. Досудове розслідування воєнних злочинів	339
§ 4. Належна фіксація доказів	345
§ 5. Воєнні злочини РФ в Україні. Реалії розслідування	349
РОЗДІЛ 28. РОЗСЛІДУВАННЯ КРИМІНАЛЬНИХ ПРОСТУПКІВ	351
§ 1. Поняття кримінальних проступків.....	351
§ 2. Органи дізнання.....	352
§ 3. Місце кримінальних проступків у системі Загальної частини КК України.....	354
§ 4. Місце кримінальних проступків у системі Особливої частини КК України.....	356
§ 5. Початковий етап дізнання та дії дізнавача.....	360
§ 6. Подальший етап дізнання та дії дізнавача	365
§ 7. Затримання особи, яка скоїла кримінальний проступок.....	368
§ 8. Запобіжні заходи під час розслідування кримінальних проступків.....	370
§ 9. Слідчі (розшукові) дії під час дізнання	371
§ 10. Повідомлення про підозру.....	373
§ 11. Заклучний етап дізнання.....	374
ДОДАТКИ ТА ІНФОРМАЦІЙНІ МАТЕРІАЛИ	379
ДОДАТОК 1. КРИМІНАЛІСТИЧНИЙ СЛОВНИК.....	379
ДОДАТОК 2. МІЖНАРОДНІ ПРАВООХОРОННІ ОРГАНИ ТА ОРГАНИ ЮСТИЦІЇ	715
ДОДАТОК 3. ЕКСПЕРТНІ УСТАНОВИ УКРАЇНИ	724
ДОДАТОК 4. ШТРИХ-КОДИ КРАЇН	753
ДОДАТОК 5. НОМЕРНІ ЗНАКИ ТРАНСПОРТНИХ ЗАСОБІВ УКРАЇНИ	756
ДОДАТОК 6. ОДИНИЦІ ВИМІРЮВАННЯ.....	772
ПЕРЕЛІК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	780

Укладачі:

Ануфрієв Микола Іванович — доктор юридичних наук, професор, заслужений юрист України, почесний ректор Міжнародної кадрової Академії генерал-полковник міліції;

Боднарчук Олег Григорович — доктор юридичних наук, професор, професор кафедри приватного права Навчально-наукового інституту права Державного податкового університету;

Бортняк Валерій Анатолійович — кандидат юридичних наук, доцент, ректор Таврійського національного університету імені В.І. Вернадського;

Бортняк Катерина Василівна — кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри публічного та приватного права Гуманітарного навчально-наукового інституту Таврійського національного університету імені В.І. Вернадського;

Вітвіцький Сергій Сергійович — доктор юридичних наук, професор, заслужений юрист України, ректор Донецького державного університету внутрішніх справ;

Добрянська Наталія Валеріївна — завідувач аспірантури та докторантури, кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри публічного та приватного права Таврійського національного університету імені В.І. Вернадського;

Дрозд Олексій Юрійович — доктор юридичних наук, професор, заслужений діяч науки і техніки України, керівник Департаменту організації забезпечення діяльності Бюро економічної безпеки України;

Дрофич Юлія Володимирівна — кандидат юридичних наук, доцент кафедри права Університету імені Альфреда Нобеля;

Дубенко Олександр Іванович — кандидат юридичних наук, доцент кафедри публічного та приватного права ПВНЗ Кропивницький інститут державного та муніципального управління;

Золотарьова Марія Карлівна — кандидат юридичних наук, асистент кафедри правового регулювання економіки Державного університету економіки і технологій, адвокат;

Комісаров Сергій Анатолійович — доктор юридичних наук, доцент, проректор Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ генерал поліції третього рангу;

Копотун Ігор Миколайович — доктор юридичних наук, професор, Заслужений юрист України, головний науковий співробітник науково-дослідної лабораторії з проблем запобігання кримінальним правопорушенням Донецького державного університету внутрішніх справ;

Коронатник Ігор Михайлович — доктор юридичних наук, професор, начальник кафедри правового забезпечення Військового інституту Національного університету імені Тараса Шевченка;

Лошицький Михайло Васильович — доктор юридичних наук, професор, професор кафедри публічного та приватного права Східноєвропейського університету імені Рауфа Аблязова;

Микитюк Микола Андрійович — доктор юридичних наук, професор, професор спеціальної кафедри №1 Інституту Управління державної охорони України Київського національного університету імені Тараса Шевченка;

Назимко Єгор Сергійович — доктор юридичних наук, професор, перший проректор Донецького державного університету внутрішніх справ;

Павлюк Олександр Олексійович — начальник штабу-заступник командувача Сухопутних військ Збройних сил України, кандидат військових наук, генерал-лейтенант;

Пасіка Сергій Петрович — кандидат юридичних наук, старший науковий співробітник, провідний науковий співробітник Військового інституту Київського національного університету імені Тараса Шевченка;

Петков Валерій Петрович — доктор юридичних наук, професор, заслужений юрист України, головний науковий співробітник науково-дослідної лабораторії з проблем запобігання кримінальним правопорушенням Донецького державного університету внутрішніх справ;

Петков Сергій Валерійович — доктор юридичних наук, професор, професор кафедри публічного та приватного права Таврійського національного університету імені В.І. Вернадського;

Пономарьова Тетяна Ігорівна — кандидат юридичних наук, завідувач науково-дослідної лабораторії з проблем запобігання кримінальним правопорушенням факультету № 3 Донецького державного університету внутрішніх справ;

Скриньковський Руслан Миколайович — кандидат економічних наук, професор, професор кафедри економіки підприємств та інформаційних технологій Львівського університету бізнесу та права;

Чубенко Антон Григорович — доктор юридичних наук, професор, начальник управління правового забезпечення центрального апарату Національного агентства України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів.

НАВЧАЛЬНО-ПРАКТИЧНЕ ВИДАННЯ

НАСТІЛЬНА КНИГА СЛІДЧОГО ДІЗНАВАЧА, ДЕТЕКТИВА

- ТЕОРІЯ ТА ПРАКТИКА
- ОСОБЛИВОСТІ ПРОВАДЖЕННЯ ПІД
ЧАС ВОЄННОГО СТАНУ

Оригінал-макет підготовлено
ТОВ Видавничий дім «Професіонал»

Підписано до друку 23.05.2023. Формат 60x84 1/16.
Друк цифровий. Папір офсетний. Гарнітура Times New Roman.
Умовн. друк. арк. 49,25.

ТОВ «Видавничий дім «Професіонал»

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи
до державного реєстру видавців, виготівників
і розповсюджувачів видавничої продукції
серія ДК № 1533

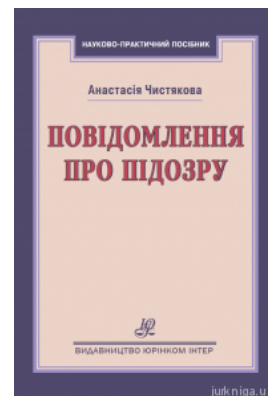
Книги, які можуть вас зацікавити

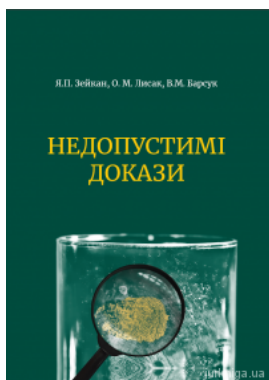
Кримінальний
процесуальний кодекс
України

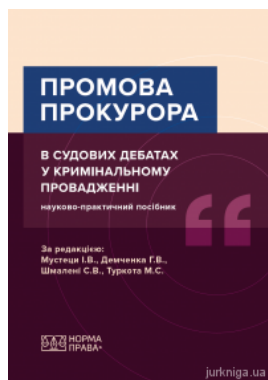
Кримінальний кодекс
України

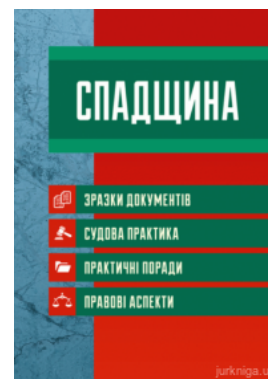
Повідомлення про
підозру

Недопустимі докази.
Видання друге

Промова прокурора в
судових дебатах у
кримінальному
провадженні

Спадщина. Зразки
документів. Судова
практика. Практичні
поради

Перейти до галузі права
Кримінальне право та процес

[Перейти на сайт](#) →